

Forlag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at ændre bekendtgørelsen om fangst og beskyttelse af isbjørne, således at det bliver muligt at nedlægge isbjørne, der opsøger beboede steder, uden at der forud for nedlæggelsen skal indhentes dispensation.

(Medlem af Inatsisartut, Jens NapātôK, Naleraq)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst)

1. behandling

Naalakkersuisut takker forslagsstiller Jens NapātôK, Naleraq, for at fremlægge nærværende forslag til Inatsisartut om, at Naalakkersuisut pålægges at ændre bekendtgørelsen om fangst og beskyttelse af isbjørne således, at det bliver muligt at nedlægge isbjørne, der opsøger beboede steder, uden at der forud for nedlæggelsen skal indhentes dispensation.

Først og fremmest skal det understreges at der altid er mulighed for at aflive en isbjørn i nødret eller nødværge, hvis dette er nødvendigt, eller et eller flere menneskeliv er i fare. Sker dette, kræves der ingen forudgående aftale, men sagen vil blive efterbehandlet og registreret som nødværge.

Fra 2017 frem til dags dato har der været 16 nødret/nødværge aflivninger af isbjørne i Grønland. Ser vi længere tilbage er der sket i alt 79 aflivninger fra 2007 og frem til i dag. Ingen mennesker har mistet livet. Ud af de 79 aflivninger, er henholdsvis 12 sket i Ittoqqortoormiit, 6 i Tasiilaq og 10 i Qaanaaq.

Herudover må de faktiske regler og procedure omkring problembjørne og nødret/nødværge præciseres, idet Naalakkersuisut ikke kan genkende de processer og forhold der beskrives i det fremsatte forslag.

Nødret og nødværge sker i henhold til bestemmelserne herom i Kriminallovens § 9 stk. 1. Herefter skal der, uden ophold, gives besked til Departementet for Fiskeri og Fangst om hændelsen, og alle dele af isbjørnen tilfalder Grønlands Selvstyre. Dette jævnfør § 18 stk. 1 samt 2 i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 3 af 14. september 2018 om fangst og beskyttelse af isbjørne. Ligeledes kan Departementet for Fiskeri og Fangst meddele dispensation fra bekendtgørelsens regler, hvis en isbjørn vurderes at være en problemisbjørn, jf. § 22 stk. 1.

Hvis en isbjørn kommer inden for beboede områder er håndtering og handling alene op til politimyndigheden, fordi kun politiet må bruge våben i beboede områder. Således er det i disse tilfælde uden for Departementets ressortområde at handle på disse. Oftest inddrages Departementet dog, og udbyder hjælp og sparring til alle implicerede aktører. Samarbejdet opleves som gavnligt og optimerende i alle henseender.

Hvis isbjørne observeres tæt på eller uden for beboede områder, er dette Departementets ansvar. I disse tilfælde sker handling også ofte i samarbejde og samråd med både politimyndighed og de tilstedeværende personer og/eller observatører. Samarbejdet er konstruktivt.

Det er i disse tilfælde at der som regel vil ske forsøg at skræmme bort, ved hjælp af eksempelvis varselsskud, affyring af signalpatroner, kørsel på snescooter eller ATV mv.

Hændelserne som disse, adskiller sig naturligvis altid fra hinanden. Sagerne håndtering foregår i samråd mellem de relevante parter, og handling sker øjeblikkeligt.

Jf. Selvstyrets bekendtgørelse nr. 3 af 14. september 2018 om fangst og beskyttelse af isbjørne § 22, stk. 1, kan Departementet meddele dispensation fra bekendtgørelsens regler, hvis en isbjørn vurderes at være en problemisbjørn. Af stk. 2-4 fremgår at dispensation i henhold til stk. 1 skal meddeles forud for nedlæggelsen af en isbjørn, at kun jagtbetjente, politi eller andre af Departementet bemyndiget personer må nedlægge isbjørnen, samt, at alle dele skal tilfalde Selvstyret.

I langt de fleste tilfælde vil denne procedure kunne følges forud for en nødværge aflivning, og være gavnlig for de aktører der håndterer situationen. Som beskrevet ovenfor er underretningen og den efterfølgende dialog og rådgivning derfor optimerende og sikre den mest hensigtsmæssige håndtering.

Billedet af at disse hændelser skulle være forbundet med ventetid eller bureaukrati er uigenkendelig for Naalakkersuisut. Der er telefonvagtordninger og i de reviderede instrukser er de nødvendige kontaktoplysninger nedskrevet.

Ligeledes må det igen understreges at såfremt menneskeliv er i fare, vil en isbjørn kunne nedlægges øjeblikkeligt og anses som en nødværgeaflivning, i henhold til Kriminallovens § 9, stk. 1.

Det er ikke korrekt at der skelnes mellem Nord- og Østgrønland i forhold til andre steder. Derimod er det rigtig at der statistisk set er flere 'sammenstød' eller 'problemisbjørne' i disse områder, i forhold til resten af Grønland, særligt i Ittoqqortoormiit. Her er de bemærkelsesværdigt dygtige til at håndtere og bortskræmme isbjørne, så det undgår at koste menneskeliv eller skade.

Forslagsstiller henviste til brug af gummikugler og peberspray i Nord- og Østgrønland. Dette er ikke korrekt. Hverken Selvstyret, Kommuner eller almindelige borgere har tilladelse til brug af disse skræmmemidler, da det ikke er tilladt. Det kan godt være at det danske politi-myndighed og militæret har tilladelse. Her i landet bruges, som tidligere nævnt: ATV, snescootere, varselsskud og signalpistoler. Dette har god effekt – en opfattelse som deles af blandt andet jagtbetjente og borgere i Ittoqqortoormiit. Skræmmemidlerne bevirker at isbjørne oftest kan bortskræmmes langt før de når ind i de beboede områder og er derfor et godt værn. Derfor ser vi meget få alvorlige sammenstød. Når disse sker, er det klart, at der kan og bør skydes med skarpt, hvilket Kriminallovens bestemmelser omkring nødret og nødværge sikrer retten til.

Såfremt man som forslagsstilleren skal have mulighed for at nedlægge et hvert isbjørn som måtte komme inden for en rækkevidde ved beboede områder, som foreslået, er det Naalakkersuisuts klare holdning, at der bør indsættes bestemmelser som kan begrænse evt. handlinger som foreslået. Derfor agter Naalakkersuisut at arbejde for at nedlæggelser af isbjørne bør indgå i beregningen af de totale fangster.

Naalackersuisut vil, såfremt beslutningsforslaget indstilles godkendt, sætte et arbejde i gang, således at isbjørne der aflives, jf. Kriminallovens bestemmelser om nødværge eller nødret, kan trækkes fra i den samlede kvote i de relevante bestandsområder eller forvaltningsområder. Fratrækket vil ske samme år eller efterfølgende kvoteår. Hele forberedelsen kræver blandt andet at den gældende bekendtgørelse ændres, fangstrapperingskemaet tilpasses og retningslinjer for møde med problemisbjørne tilrettes, herunder hvad der sker med isbjørneskind, kranium og kød. Desuden vil Naalackersuisut have den kommende nye ordning indarbejdet i de årlige kvoteudmeldinger. Det vil blandt andet også betyde at hele isbjørnefangsten tilfalder den pågældende fanger. Arbejdet startes i år.

Med disse ord indstiller Naalackersuisut forslaget til godkendelse.

Skema over nødret/nødværge 2007-2020

Sted	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total
Iilissat	1														1
Ittoqqortoormiit	3		1		1				4	1				2	12
Kangerlussuaq					1										1
Kangaatsiaq						3									3
Mestersvig								1							1
Nanortalik			3			1	2			2			1		9
Narsaq	3		1												4
Nationalparken									2	1					3
Nuuk					1	1									2
Qaqortoq							1								1
Qeqertarsuaq						1									1
Qeqertarsuatsiaat														3	3
Qeqqata												1			1
Qaanaaq	1		1						6	2					10
Sermersooq												2			2
Tasiilaq	1			1		3			1						6
Upernavik								1				4			5
Aasiaat						1					1				2
Ikke opgivet		10										2			12
Total	9	10	6	1	3	10	3	2	13	6	1	9	1	5	<u>79</u>